

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

دفتر رئیس

شماره ۴۲۵/۳۴۰۲۰

تاریخ ۱۳۸۵/۰۳/۰۶

پست

بیت‌ال

ورود به دبیرخانه شورای نگهبان
 شماره ثبت ۷۸۸۹، ۸۵/۱۱ صبح
 تاریخ ثبت
 اقدام کننده: ۸۵ / ۳ / ۶

شورای محترم نگهبان

لایحه موافقتنامه تجارت ترجیحی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان و پروتکل اصلاحی برخی مواد آن که از سوی دولت به شماره ۳۳۱۶۶/۲۱۹۹۲ مورخ ۱۳۸۴/۴/۱۳ به مجلس شورای اسلامی تقدیم و در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۵/۳/۲ مجلس عیناً به تصویب رسید، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

غلامعلی حدادعادل

رئیس مجلس شورای اسلامی

بیست و نهم

لایحه موافقتنامه تجارت ترجیحی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان و پروتکل اصلاحی برخی مواد آن

ماده واحده - موافقتنامه تجارت ترجیحی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان مشتمل بر یک مقدمه و بیست و یک ماده و پروتکل اصلاحی برخی مواد آن به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می شود. تبصره - اصلاحات موضوع ماده (۱۹) موافقتنامه با رعایت ماده (۲۱) آن لازم الاجراء خواهد شد.

بسم الله الرحمن الرحيم

موافقتنامه تجارت ترجیحی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان

مقدمه:

دولت جمهوری اسلامی ایران (ایران) و دولت جمهوری اسلامی پاکستان (پاکستان) که از این پس به صورت جمع «طرفهای متعاقد» و به صورت مفرد «طرف متعاقد» خوانده خواهند شد.

با توجه به دوستی دیرین و میراث فرهنگی مشترکشان.

با امید به اینکه این موافقتنامه شرایط جدیدی را برای همکاری اقتصادی و منطقه‌ای میان آنها ایجاد خواهد کرد.

با تصدیق اینکه تقویت مشارکت نزدیکتر اقتصادی آنها متضمن منافع اقتصادی و اجتماعی بوده و موجب بهبود استانداردهای زندگی مردمانشان خواهد گردید.

با در نظر داشتن اینکه توسعه روابط تجاری و اقتصادی دوجانبه موجب افزایش همبستگی بین طرفهای متعاقد و در نتیجه پیشبرد صلح و ثبات منطقه‌ای خواهد شد.

با تمایل به همکاریهای فرهنگی و گسترش تبادل اطلاعات.

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

دفترتیس

شماره ۴۲۵/۳۴۰۲۰

تاریخ ۱۳۸۵/۰۳/۰۶

پست

بیتبالی

با توجه به اینکه این گونه ترتیبات تجاری دوجانبه به تقویت پیوندهای نزدیکتر با سایر نظامهای اقتصادی در منطقه کمک خواهد کرد.

با اعتقاد به اینکه این چارچوب قراردادی می تواند حوزه های جدیدی از منافع مشترک را به تدریج ایجاد کرده و گسترش دهد.

با در نظر گرفتن ضرورت حمایت از تلاشهای ایران در جهت الحاق به سازمان تجارت جهانی.

با در نظر گرفتن اینکه گسترش بازارهای داخلی آنها از طریق همکاری تجاری، پیش شرطی مهم برای تسریع فرآیند توسعه اقتصادی طرفهای متعاقد است.

با در نظر داشتن تمایلشان به گسترش تجارت دوجانبه که به نفع هر دوی آنها است، و

با تصدیق اینکه حذف تدریجی موانع فرا راه تجارت، از طریق این موافقتنامه تجارت ترجیحی (که از این پس «موافقتنامه» خوانده خواهد شد) به توسعه تجارت دوجانبه که منجر به ترتیبات تجارت آزاد بین طرفهای متعاقد می شود، کمک خواهد کرد. به شرح زیر توافق نمودند:

ماده ۱ - اهداف

- ۱ - اهداف طرفهای متعاقد از انعقاد این موافقتنامه عبارتند از:
  - تقویت روابط اقتصادی و سیاسی میان طرفهای متعاقد،
  - افزایش حجم تجارت کالا بین طرفهای متعاقد،
  - ایجاد محیطی قابل پیش بینی تر و امن تر برای رشد پایدار تجارت بین طرفهای متعاقد،

- تقویت و گسترش تدریجی این ترتیبات تجاری ترجیحی،
- گسترش تجارت دوجانبه از طریق جست و جوی حوزه های جدید همکاری،
- تسهیل متنوع سازی کالاهای مبادله شده بین طرفهای متعاقد،
- تشویق رقابت بیشتر در میان مؤسسات تجاری خود،
- بدین ترتیب کمک به توسعه و گسترش تجارت دوجانبه و جهانی به طور هماهنگ، از طریق حذف موانع فراراه تجارت.

۲ - مقررات این موافقتنامه با توجه به اهداف مذکور در بند (۱) این ماده و

بیت‌سالی

همچنین تصمیمات کار گروه (کمیته) مشترک تفسیر خواهد شد. کار گروه (کمیته) مشترک به نوبه خود باید قواعد حاکم حقوق بین‌الملل را مدنظر قرار دهد.

ماده ۲ - تعاریف

از نظر این موافقتنامه:

۱ - «تعرفه» یعنی حقوق گمرکی و سود بازرگانی مذکور در جداول ملی طرفهای متعاقد.

۲ - «شبه تعرفه» یعنی هرگونه هزینه و عوارض مرزی به جز تعرفه، با اثری شبیه تعرفه که بر معاملات تجاری خارجی و صرفاً بر واردات وضع می‌شود. مالیاتها و عوارض غیرمستقیمی که به همان ترتیب بر محصولات داخلی مشابه وضع می‌شود، شبه تعرفه تلقی نمی‌گردد. هزینه‌های ورودی مربوط به خدمات خاص ارائه شده نیز اقدام شبه تعرفه‌ای محسوب نخواهد شد.

۳ - «مانع غیرتعرفه‌ای» یعنی هر اقدام، مقرر یا رویه‌ای به جز تعرفه و شبه تعرفه، که اثرش محدود کردن واردات یا ایجاد اختلالی قابل توجه در تجارت بین طرفهای متعاقد باشد.

۴ - «محصول» یعنی هر نوع محصولی از جمله محصولات صنعتی و کالاهای در اشکال خام، نیمه فرآوری شده و فرآوری شده آن.

۵ - «رفتار ترجیحی» یعنی هر نوع امتیاز یا مزیت اعطاء شده به موجب این موافقتنامه توسط یک طرف متعاقد از طریق کاهش تعرفه‌ها در مورد تبادل کالا.

۶ - کار گروه (کمیته) یعنی کار گروه (کمیته) مشترک تجاری موضوع ماده (۱۵).

۷ - «آسیب جدی» یعنی خسارت قابل ملاحظه به تولیدکنندگان داخلی محصولات مشابه یا شبیه ناشی از افزایش قابل توجه واردات مشمول رفتار ترجیحی، در اوضاع و احوالی که موجب ضررهای قابل توجهی از نظر درآمد، تولید یا اشتغال گردد که در کوتاه‌مدت غیرقابل تحمل باشد. بررسی تأثیر بر صنعت داخلی مورد نظر، باید همچنین شامل ارزیابی سایر عوامل و شاخصهای اقتصادی مربوط باشد که بر وضعیت صنعت داخلی آن محصول تأثیر گذارند.

۸ - «تهدید آسیب جدی» یعنی موقعیتی که در آن افزایش قابل توجه واردات مشمول رفتار ترجیحی، آن‌چنان ماهیتی دارد که موجب آسیب جدی به صنعت داخلی

سپتسال

می‌گردد و اینکه آسیب مزبور اگرچه هنوز ایجاد نشده است، آشکارا، قریب‌الوقوع است. تعیین وجود تهدید آسیب جدی باید به جای ادعا، حدس و گمان یا احتمالات ضعیف یا فرضی صرف بر واقعیات مبتنی باشد.

۹- «اوضاع و احوال بحرانی» یعنی ایجاد موقعیتی استثنایی که در آن واردات بسیار زیاد مشمول رفتار ترجیحی، موجب ایجاد آن‌گونه «آسیب جدی» می‌گردند که جبران آن دشوار بوده و اقدامی عاجل را می‌طلبد یا موجب تهدید ایجاد چنین «آسیب جدی» می‌گردد.

۱۰- «قیمت شکنی» یعنی وارد کردن محصول به جریان داد و ستد طرف متعاقد دیگر به ارزش کمتر از ارزش عادی آن که عبارت است از قیمت قابل مقایسه در جریان معمولی تجارت برای محصول مشابهی که جهت مصرف در کشور صادرکننده در نظر گرفته شده است، یا در صورت فقدان چنین قیمت داخلی عبارت است از بالاترین قیمت قابل مقایسه برای محصول مشابه جهت صدور به هر کشور ثالثی در جریان عادی تجارت یا هزینه تولید محصول در کشور مبدأ به علاوه مبلغ معقولی برای هزینه‌های فروش و سود.

ماده ۳- حوزه شمول و پوشش

این موافقتنامه بر تجارت میان طرفهای متعاقد در مورد محصولات مشخص شده در ضمیمه‌های (الف) و (ب) با توجه مقتضی به ترتیبات مقرر شده در این ضمیمه‌ها، حاکم خواهد بود.

ماده ۴- تعرفه‌ها، شبه تعرفه‌ها و موانع غیرتعرفه‌ای

۱- طرفهای متعاقد بدین وسیله از طریق این موافقتنامه، ترتیب تجاری ترجیحی را براساس مقررات مندرج در ضمائم (الف) و (ب) که جزء لاینفک این موافقتنامه می‌باشد، ایجاد می‌کنند.

۲- به علاوه طرفهای متعاقد توافق می‌کنند که از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این موافقتنامه، کلیه موانع غیرتعرفه‌ای و هرگونه اقدام معادل دیگری نسبت به جابه‌جایی کالا، مگر اقداماتی که براساس ماده (۸) این موافقتنامه اعمال می‌شوند را حذف کنند.

۳- طرفهای متعاقد ضمن مبادله فهرست شبه تعرفه‌های مربوط به خود، همچنین توافق می‌کنند که بدون رضایت متقابل، شبه تعرفه‌های موجود خود را افزایش ندهند یا شبه

بیتالی

تعرفه جدید یا اضافی را وضع ننمایند.

۴ - در اجرای این موافقتنامه طرفهای متعاقد باید توجه مقتضی به اصل رفتار متقابل بنمایند.

۵ - طرفهای متعاقد متعهد می‌شوند که نرخ تعرفه‌های ترجیحی خود را بدون رضایت متقابل افزایش ندهند.

۶ - طرفهای متعاقد آزادسازی بیشتر در تجارت دوجانبه خود را از طریق مشورتهای آینده مدنظر قرار خواهند داد.

ماده ۵ - رفتار ملل کامله‌الوداد

طرفهای متعاقد باید در خصوص کلیه قواعد، مقررات، رویه‌ها و تشریفات حاکم بر تجارت، بدون قید و شرط رفتاری را با یکدیگر اعمال کنند که از رفتار با هر طرف غیرمتعهدی نامطلوب‌تر نباشد. در عین حال، مگر در صورت وجود توافق خاص متقابلی بین طرفهای متعاقد، هیچ یک از آنها مستحق برخورداری از سهمیه‌های نرخ تعرفه‌ای یا امتیازات تعرفه‌ای که هر یک از طرفهای متعاقد در چارچوب یک موافقتنامه تجارت آزاد، موافقتنامه تجارت ترجیحی یا موافقتنامه تجاری منطقه‌ای خاص به کشور دیگری اعطاء کرده است، نخواهد بود.

ماده ۶ - رفتار ملی

طرفهای متعاقد تضمین خواهد کرد که قوانین و مقررات داخلی و کلیه سایر اقدامات و تشریفات حاکم بر واردات از طرف متعاقد دیگر، به گونه‌ای اعمال نخواهد شد که متضمن حمایت از تولیدات داخلی باشد. بدین منظور طرفهای متعاقد با رعایت سایر مقررات این موافقتنامه، باید رفتاری را یا محصولاتی که مبدأشان سرزمین طرف متعاقد دیگر است اعمال کنند که نامطلوب‌تر از آنچه که به محصولات داخلی مشابه اعطاء می‌شود، نباشد.

ماده ۷ - شفافیت

طرفهای متعاقد تعهد می‌کنند که شفافیت را در خصوص مقررات و رویه‌های مربوط خود از طریق انتشار آنها رعایت نمایند. طرفهای متعاقد همچنین باید یکدیگر را

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

دفتر رئیس

شماره

۴۲۵/۳۴۰۲۰

تاریخ

۱۳۸۵/۰۳/۰۶

پست

بسته مالی

از هرگونه اقدام جدید که مربوط به عملکرد این موافقتنامه یا مؤثر بر آن می باشد، مطلع نمایند.

ماده ۸ - استثنائات

هیچ چیز در این موافقتنامه مانع از اعمال ممنوعیت یا محدودیتهای موجه بر واردات، صادرات یا عبور (ترانزیت) کالا براساس دلایل مربوط به اخلاق عمومی، ارزشهای مذهبی، امنیت ملی، حفظ حیات و سلامت انسان، حیوان و گیاه، حفظ گنجینه های ملی دارای ارزش هنری، تاریخی یا باستان شناسی، حفظ منابع طبیعی تمام شدنی و ذخایر ژنتیک و مقررات مربوط به طلا یا نقره نخواهد بود، با رعایت این شرط که چنین اقداماتی نباید بدان گونه اجرا گردند که تبعیضی خودسرانه یا غیرقابل توجیه یا محدودیتی پنهان را در تجارت بین طرفهای متعاقد به وجود آورند. همچنین، هیچ چیز در این موافقتنامه نباید آن گونه استنباط شود که هر یک از طرفهای متعاقد را ملزم به ارائه اطلاعاتی سازد که افشای آنها را مغایر با منافع اساسی امنیتی خود می داند.

ماده ۹ - قواعد مبدأ

۱ - محصولات تحت پوشش این موافقتنامه، به شرط رعایت الزامات قواعد مبدأ مندرج در ضمیمه (ج) این موافقتنامه که جزء لاینفک آن می باشد، شایسته رفتار ترجیحی خواهند بود.

۲ - جهت توسعه بخشهای خاصی از صنعت هر یک از طرفهای متعاقد، می توان از طریق مذاکرات دوجانبه، معیارهای ارزش افزوده پائین تری را برای محصولات ساخته شده یا تولید شده توسط آن بخشها در نظر گرفت.

ماده ۱۰ - اقدامات حفاظتی

۱ - اگر محصولی به چنان نحوه یا میزانی وارد سرزمین یک طرف متعاقد شود که موجب آسیب جدی یا تهدید آسیب جدی در سرزمین آن طرف متعاقد گردد، آن طرف متعاقد می تواند جز در شرایط بحرانی، پس از مشورت با طرف متعاقد دیگر موقتاً رفتار ترجیحی اعطاء شده براساس این موافقتنامه به آن محصول را به حالت تعلیق درآورد.

۲ - هر طرف متعاقدی که براساس شرایط مذکور در بند (۱) این ماده اقدامی

بیتالی

اتخاذ کرده است، باید به طور همزمان طرف متعاقد دیگر و کار گروه (کمیته) تجاری مشترک تأسیس شده براساس ماده (۱۵) را از این امر مطلع سازد. کار گروه (کمیته) باید با طرفهای متعاقد مشورت نماید و بکوشد برای مرتفع ساختن آن وضعیت، به توافقی مرضی الطرفین دست یابد. اگر این مشورتها نتواند مسأله را حل نماید، موضوع براساس مقررات ماده (۱۷) حل خواهد شد و طرف متعاقد متأثر از آن اقدام، حق خواهد داشت به طور همزمان رفتار ترجیحی معادل با آن را پس بگیرد.

ماده ۱۱ - اقدامات ضد قیمت شکنی

اگر هر یک از طرفهای متعاقد تشخیص دهد که در تجارت با طرف متعاقد دیگر، قیمت شکنی رخ می دهد، می تواند عوارض ضد قیمت شکنی را نسبت به واردات محصولات قیمت شکنی شده وضع کند، مشروط به آنکه مشخص نماید اثر قیمت شکنی به صورتی است که باعث وارد آمدن یا ایجاد خطر ورود لطمه اساسی به صنعت داخلی موجود می شود یا ایجاد یک صنعت داخلی را به طور اساسی به تأخیر می اندازد.

ماده ۱۲ - تراز پرداختها

۱ - هر یک از طرفهای متعاقد، زمانی که با مشکلات جدی تراز پرداختها یا خطر بروز چنین مشکلاتی مواجه گردد، با رعایت شرایط و رویه های مقرر در این ماده، می تواند اقدامات محدودکننده ای را درخصوص انتقال وجوه برای مبادلات جاری کالایی خود در چارچوب این موافقتنامه اتخاذ کند.

۲ - هر طرف متعاقدی که قصد توسل به چنین اقداماتی را دارد، باید به منظور ایجاد سازوکاری مرضی الطرفین جهت پرداختن به وضعیت مزبور، با طرف متعاقد دیگر مشورت نماید. در مواقعی که مشورت قبلی، عملی نباشد، طرفها باید بلافاصله پس از اتخاذ این اقدامات با یکدیگر مشورت نمایند. در خلال مشورت، طرفهای متعاقد باید تمامی دیگر راه حل های مناسب جایگزین را جهت پرداختن به وضعیت مزبور، به نحو جامع مورد ملاحظه قرار دهند.

۳ - اگر طرفهای متعاقد نتوانند ظرف سه ماه از زمان آغاز چنین مشورتهایی به توافقی مرضی الطرفین دست یابند، طرف متعاقد متأثر از مشکلات جدی تراز پرداختها می تواند اقدام مذکور را اتخاذ یا حفظ نماید، مشروط به اینکه آن اقدام:

بیست و نهم

الف - از آسیب غیر ضروری به منافع تجاری، اقتصادی یا مالی طرف متعاقد دیگر، اجتناب ورزد،

ب - سختگیرانه تر از آنچه که برای حل مشکلات تراز پرداختها یا خطر بروز آنها ضروری است، نباشد،

ج - موقتی بوده و تدریجاً با بهبود وضعیت تراز پرداختها کنار گذاشته شود.

۴ - در مواردی که اقداماتی که یک طرف متعاقد براساس مقررات این ماده اتخاذ می کند، به طور اساسی تراز امتیازات مذاکره شده را متأثر گرداند، طرف متعاقد دیگر حق خواهد داشت از تعهدات خود براساس این موافقتنامه درخصوص تجارت اساساً معادل، تازمانی که آن اقدامات محدودکننده کنار گذاشته شوند، عدول کند.

ماده ۱۳ - صدور مجدد و شرط کمبود داخلی

۱ - در صورتی که هر یک از طرفهای متعاقد ممنوعیت یا محدودیتی را در ارتباط با ورود یا صدور کالایی به طرف غیر متعاقدی وضع یا حفظ نماید، هیچ یک از مفاد این موافقتنامه نباید به گونه ای تفسیر گردد که مانع شود آن طرف متعاقد:

الف - ورود کالای مورد نظر را از آن طرف غیر متعاقد از طریق سرزمین طرف متعاقد دیگر محدود یا ممنوع نماید، یا

ب - صدور چنین کالایی را به سرزمین طرف متعاقد دیگر مشروط به آن نماید که آن کالا به صورت مستقیم یا غیر مستقیم، بدون مصرف شدن در سرزمین طرف متعاقد دیگر، به طرف غیر متعاقد مزبور صدور مجدد نشود.

۲ - به علاوه، هیچ یک از مقررات این موافقتنامه نباید مانع از حفظ یا اتخاذ هر نوع اقدام ضروری محدودکننده تجارت، جهت برطرف ساختن یا جلوگیری از ایجاد یا تهدید ایجاد کمبود جدی هر محصولی شود که برای طرف متعاقد صادرکننده ضروری تلقی می گردد.

ماده ۱۴ - استانداردها، مقررات فنی و اقدامات بهداشتی و بهداشت نباتی

طرفهای متعاقد باید تضمین نمایند که استانداردها و مقررات فنی به گونه ای تهیه، وضع یا اعمال نگردد که موانعی را فراراه تجارت متقابل ایجاد کند یا از تولیدات داخلی حمایت کند.

بیتبیلی

براین اساس طرفهای متعاقد باید:

الف - تضمین نمایند که هر نوع اقدام بهداشتی یا بهداشت نباتی صرفاً در حدی که برای حفاظت از حیات یا بهداشت انسان، حیوان یا گیاه ضروری می باشد، اعمال گردند، با توجه به وجود اطلاعات علمی مربوط و شرایط منطقه ای، بر اصول علمی مبتنی باشند و بدون مدارک کافی ادامه نیابند، و

ب - تضمین نمایند که هدف یا اثر تهیه، وضع یا اعمال استانداردها و مقررات فنی ایجاد موانع غیر ضروری فراراه تجارت متقابل آنها نباشد. بدین منظور استانداردها و مقررات فنی نباید بیش از آنچه که لازمه تأمین یک هدف مشروع می باشد، با در نظر داشتن خطراتی که عدم تأمین آن هدف می تواند ایجاد نماید، بر تجارت طرفها محدودیت ایجاد نمایند. این اهداف مشروع شامل اقداماتی می گردد که در ماده (۸) ذکر گردیده اند. در ارزیابی چنین خطراتی، عوامل مربوطی که مورد لحاظ قرار می گیرند شامل اطلاعات علمی و فنی موجود، فناوری پردازش یا مصارف نهایی مورد نظر محصولات می باشند.

ماده ۱۵ - کار گروه (کمیته) تجاری مشترک

۱ - کار گروه (کمیته) تجاری مشترکی متشکل از مقامات طرفهای متعاقد تأسیس خواهد شد. کار گروه (کمیته) ابتدائاً در فاصله شش ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این موافقتنامه و پس از آن حداقل سالی یک بار به منظور بررسی پیشرفت در اجرای این موافقتنامه تشکیل جلسه خواهد داد.

۲ - کار گروه (کمیته) در فاصله شش ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این موافقتنامه، آئین کار خود را تدوین خواهد نمود.

۳ - کار گروه (کمیته) همچنین می تواند هر کار گروه (کمیته) فرعی و یا گروه کاری را که لازم تشخیص دهد، برای منظورهی خاص تأسیس نماید.

۴ - کار گروه (کمیته) فرصت کافی را برای مشورت پیرامون شکایات هر یک از طرفهای متعاقد در ارتباط با هر موضوعی که اجرای این موافقتنامه را متأثر می سازد، فراهم خواهد نمود.

ماده ۱۶ - مشورت

۱ - هر یک از طرفهای متعاقد باید هر شکایتی را که ممکن است به وسیله طرف

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

دفترتیس

شماره

۴۲۵/۳۴۰۲۰

تاریخ

۱۳۸۵/۰۳/۰۶

پوست

سبقتی

متعاقد دیگر در ارتباط با هر موضوعی طرح گردد که اجرای این موافقتنامه را متأثر می‌سازد، با نظر مساعد مورد بررسی قرار دهد و فرصت کافی را برای مشورت در خصوص آن فراهم نماید.

۲ - کار گروه (کمیته) تجاری مشترک باید در صورت درخواست هر یک از طرفهای متعاقد به منظور بررسی هر مسأله‌ای که از طریق مشورت به موجب بند (۱) این ماده، راه‌حل رضایت‌بخشی برای آن فراهم نگردیده است، تشکیل جلسه دهد.

ماده ۱۷ - حل و فصل اختلافات

۱ - هر اختلافی که از تفسیر و یا اجرای این موافقتنامه ناشی گردد، باید در وهله نخست از طریق مشورتهای دوجانبه به صورت دوستانه حل و فصل گردد.

۲ - در صورتی که اختلاف مورد نظر به طور دوستانه ظرف مدت نود روز از آغاز مشورتهای حل و فصل نگردد، هر یک از طرفهای متعاقد می‌تواند بر اساس قوانین و مقررات خود، آن را به یک هیأت داوری متشکل از یک داور از طرف هر یک از طرفهای متعاقد و یک شخصیت بین‌المللی غیر تبعه طرفهای متعاقد که از طریق توافق داوران مذکور انتخاب خواهد شد، ارجاع دهد.

۳ - هیأت داوری وظیفه تعیین آئین دادرسی خود را برعهده دارد.

۴ - طرفهای متعاقد باید تمام مساعدت خود را با هیأت داوری جهت بررسی و حل و فصل مسأله بنمایند.

۵ - طرفهای متعاقد مکلف به رعایت تصمیمات و احکام متخذه توسط هیأت داوری خواهند بود. در صورت عدم اجرای تصمیمات و یا احکام به وسیله هر یک از طرفهای متعاقد، طرف متعاقد دیگر مجاز خواهد بود رفتار ترجیحی معادل را پس بگیرد.

ماده ۱۸ - خاتمه موافقتنامه

هر یک از طرفهای متعاقد می‌تواند این موافقتنامه را با ارسال اطلاعیه کتبی از طریق مجاری دیپلماتیک به طرف متعاقد دیگر خاتمه دهد. خاتمه موافقتنامه شش ماه بعد از تاریخ اطلاعیه مزبور نافذ خواهد شد.

بیست و نهم

شماره ۴۲۵/۳۴۰۲۰
تاریخ ۱۳۸۵/۰۳/۰۶
پست

ماده ۱۹ - اصلاحیه‌ها

طرفهای متعاقد می‌توانند از طریق توافق متقابل و با در نظر داشتن تجربه‌ای که در اجرای این موافقتنامه کسب نموده‌اند مفاد آن را اصلاح نموده و توسعه بخشند. بنابراین هر یک از طرفهای متعاقد می‌تواند پیشنهادات خود را به منظور ترغیب آزادسازی بیشتر تجارت دوجانبه ارائه نماید.

ماده ۲۰ - ضمانتی که متعاقباً تکمیل خواهد گردید

ضمیمه (الف) شامل ترجیحات تعرفه‌ای که توسط دولت جمهوری اسلامی ایران اعطاء خواهد گردید و ضمیمه (ب) شامل ترجیحاتی که توسط دولت جمهوری پاکستان اعطاء خواهد گردید، و ضمیمه (ج) شامل قواعد مبدأ به موجب این موافقتنامه، ظرف مدت نود روز از زمان امضای این موافقتنامه تکمیل خواهند شد. تمامی این ضمانت، زمانی که طرفهای متعاقد آنها را از طریق مبادله یادداشت‌های دیپلماتیک مورد تأیید قرار دهند، لازم‌الاجراء خواهند شد و جزء لاینفک این موافقتنامه به‌شمار خواهند آمد.

ماده ۲۱ - لازم‌الاجراء شدن

این موافقتنامه سی روز پس از اینکه طرفهای متعاقد رعایت کامل الزامات و تشریفات مقرر در قانون اساسی خود در ارتباط با این موافقتنامه از جمله ضمانت موضوع ماده (۲۰) را از طریق مجاری دیپلماتیک به یکدیگر اطلاع دهند، لازم‌الاجراء خواهد گردید. در تأیید مطالب فوق، امضاءکنندگان زیر که به وسیله دولتهای متبوع خود از اختیار لازم برخوردار می‌باشند این موافقتنامه را امضاء نمودند.

این موافقتنامه در یک مقدمه و بیست و یک ماده در تاریخ چهاردهم اسفندماه ۱۳۸۲ هجری شمسی مطابق با چهارم مارس ۲۰۰۴ میلادی در دو نسخه اصلی به زبانهای فارسی، اردو و انگلیسی که دارای اعتبار یکسان است به امضاء رسید. در صورت اختلاف در

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

دفترتیس

شماره ۴۲۵/۳۴۰۲۰

تاریخ ۱۳۸۵/۰۳/۰۶

پست

بیت‌المالی

تفسیر، متن انگلیسی ملاک عمل خواهد بود.

از طرف دولت	از طرف دولت
جمهوری اسلامی پاکستان	جمهوری اسلامی ایران
کمال افسر	مجتبی خسرو تاج
معاون وزیر بازرگانی	معاون وزیر بازرگانی

پروتکل اصلاحی برخی مواد موافقتنامه تجارت ترجیحی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری پاکستان

دولت جمهوری اسلامی ایران (ایران) و دولت جمهوری اسلامی پاکستان (پاکستان)، که از این پس به صورت جمع «طرفهای متعاقد» و به صورت مفرد «طرف متعاقد» خوانده خواهند شد.

ضمن تأیید موافقتنامه تجارت ترجیحی بین طرفهای متعاقد که در تاریخ چهاردهم اسفند ۱۳۸۲ هجری شمسی مطابق با چهارم مارس ۲۰۰۴ میلادی به امضاء رسید. با آگاهی از اینکه موافقتنامه هنوز مطابق ماده (۲۱) آن تصویب و لازم‌الاجراء نگردیده است.

به دنبال ملاقات نمایندگان خود در تهران در تاریخ بیست و ششم مرداد ماه ۱۳۸۳ هجری شمسی مطابق با شانزدهم اوت ۲۰۰۴ میلادی و براساس صورتجلسه توافق شده مربوط.

به منظور اعمال اصلاحاتی در متن موافقتنامه مطابق ماده (۱۹) آن، به شرح ذیل توافق نمودند:

طرفهای متعاقد توافق دارند که برخی مواد موافقتنامه نیاز به اصلاح دارند، براین اساس و با توجه به این واقعیت که موافقتنامه هنوز به تصویب طرفهای متعاقد نرسیده

بیتالی

است، توافق می‌کنند که متن پیوست این پروتکل به عنوان متن نهایی موافقتنامه تجارت ترجیحی میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اسلامی پاکستان برای تصویب به طرفهای متعاقد ارائه گردد.

در تأیید مطالب فوق، امضاءکنندگان زیر که از سوی دولتهای متبوع خود از اختیار لازم برخوردار می‌باشند، این پروتکل را امضاء نمودند.

این پروتکل در تاریخ پنجم اسفند ماه ۱۳۸۳ هجری شمسی مطابق با بیست و سوم فوریه ۲۰۰۵ میلادی در تهران در دو نسخه به زبانهای فارسی و انگلیسی تنظیم گردید.

از طرف دولت	از طرف دولت
جمهوری اسلامی پاکستان	جمهوری اسلامی ایران
شجاع‌شاه	مجتبی خسرو تاج
معاون وزیر امور اقتصادی	معاون وزیر بازرگانی

لایحه فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن موافقتنامه شامل مقدمه و بیست و یک ماده و پروتکل اصلاحی برخی مواد آن در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ دوم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و پنج مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

غلامعلی حدادعادل

رئیس مجلس شورای اسلامی